

όπου μιλούμε ή γράφουμε. 'Ονειρεύεται ο κ. Μιστριώτης όπως ή Εύρώπη, για σεβασμό προς την ώρα μας καθαρεύουσα γλώσσα όπου στον κόσμο δεν έχει ταίρι, θα μας κάμει χαρίσματα, τή Μακεδονία, Ίσω; και τήν Κωνσταντινούπολη. 'Αλλά ή Εύρώπη δεν είναι τόσο άνοητη για να άπατηθώ στο βαθμό όπου φαντάζεται ο κ. Μιστριώτης. Κι' αν ή Εύρώπη θά μας έκανε χαρίσματα, θά μας τά έκανε ή για χάρη του πολιτισμού μας και τής καλής κυβερνήσεώς μας, ή για χάρη πολιτικού γενικού συμφέροντος, Ίσω; και δυναστικού, και όχι για χάρη τής γλώσσας, ως ήθελ' έχη και τήν άκραν ώρακιότητα όπου ο κ. Μιστριώτης φαντάζεται.

'Αν στή θέση μας ήταν Γόρδιοι ή ήταν Αιθίοπες, κι' αν εκείνοι έκυβερνούνταν καλά, κι' αν τά γενικά συμφέροντα δεν έναντιόνονταν, θά τά έκανε εκείνων ή Εύρώπη κατά προτίμησι τά χαρίσματα. Μεταξύ ενός ανθρώπου καλοντυμένου και στολισμένου και όπου να μή διακρίνεται για τίποτ' άλλο παρ'ά μόνον για τά στολίδια του, κ' ενός άλλου ντυμένου πνιχρά κι' όπου να διακρίνεται για κάποιο άνωτερο και εξαίρετικό ήθικό ή διανοητικό προτέρημα, ποιόν θά προτιμήσωμε; Τούτον τον δεύτερον χωρίς άμφιβολία, εζώ κι' αν είμαστε άνοητοι.

'Ητουν ή ταχτική τής περασμένης γενεάς τής δικής μας, όπου ήθελαν να κρυώμαστε όπισω από τόν δάκτυλό μας, και υπάρχουν ακόμα κάτι λίγοι πατριώταις όπου θέλουν ν' ακολουθήμε αυτή τή ταχτική, να δείχνωμαστε εκείνοι 'που δεν είμαστε, να κρύβωμε τας κακίας και τά έλαττώματα και τά πταιζήματά μας και να δείχνωμε όπως έχουμε άρεταις, και κοντά σταίς άλλαις μας ψευταίς και κατεργαρίαις, να προσθέσωμε κ' εκείνη μισάνης γλώσσας όπου δεν είναι δική μας και όπου, με τήν αλλόκοτην ιδέα μας, μας κάνει ευγενικώτερους.

'Αλλά ή Εύρώπη μας γνωρίζει περ'απολύ καλά, και καλήτερά απ' ό,τι γνωρίζομε έμεις οι ίδιοι τον έαυτό μας, και δεν είναι δυνατόν να γελασθώ, καθώς τόν φανταζόμαστε. Και όποιος όμολογεί τά έλαττώματα και τά σφάλματά του τά περασμένα, άποδείχνει με τούτο όπως είναι καλήτερος και σφώτερος απ' ό,τι ήτουν πρώτα.

'Ο κ. Μιστριώτης μας φροδέρισε όπως θά φορέση κόκκινη σαούρια αν ιδώ όπως ο κόσμος του τόπου του ακολουθεί να γράφη τή γλώσσά του, τή γλώσσα 'που μιλεί. 'Αλλά όρβύτερο και δικαιότερο θά ήτουν αν έλεγε όπως θά τηνέ φρέσει αν ιδώ όπως οι κυ-

βερνήταις και οι διάφοροι άυτολεγόμενοι με κάποια περηφάνεια πολίτευταίς του τόπου του ακολουθούν να μας περιπαίζουν και να μας προδίδουν και να θυσιάζουν τά συμφέροντα του Κράτους και όλου του έθνους στα ποταπά ιδιαίτερα συμφέροντα τά ιδικά τους.

Τή χρεωκοπία και τή φτώχεια και τή δυστυχία τή σημερινή δεν τά έχουν φέρι ή γλώσσα και τόν ζήτημα τής γλώσσας, αλλά εκείνοι τά έχουν φέρι. Και πώς ο κ. Μιστριώτης, όπου δείχνει να είναι πατριώτης τόσο θερμός, για τή χρεωκοπία και τά άλλα κακά έμεινε και μένει ψυχρός και άτάραχος;

Οι κυβερνήταις μας είν' εκείνοι όπου κακοσυσταίνουν τόν έθνος όμπρός στα μάτια όλου του κόσμου και όχι, καθώς παραδόξως πιστεύει ο κ. Μιστριώτης, ή γλώσσα όπου μιλούμε ή όπου γράφομε όποια κι' αν είναι αυτή ή γλώσσα. Και αν αυτό τόν έπίστευε ένας άνοητος ή ένας άμαθής, θά ήτουν συχωρεμένος. 'Αλλά να τόν πιστεύη ο κ. Μιστριώτης, Καθηγητής από τούς παλαιούς κι' από τούς πρώτους του 'Εθνικού Πανεπιστήμιου, τούτο είν' άσυγχώρετο. Και όχι μόνον να τόν πιστεύη αλλά και να άπατάη και να σκοτίζη τή νεολαία, κόνοντας να τόν πιστεύη κι' αυτή, και να τής σηκώνη τά μυαλά με λόγους, τιποτένιους όχι μόνον για τήν ουσία τους, αλλά και για τήν ίδιαν τή μορφή, σέ βαθμό όπου να στενάζουν και να προκλούν αίματοχυσίας περί δνου σκιάς και με τόν σκοπόν να υπερασπιστούν τά είδωλα όπου για αυτά έχει γράψει με τόσην όρθή κρίσι και πνεύμα ο Ροδής.

'Η Κυβέρνησι σέ αυτή τήν περίστασι έκαμε πολύ φρόνιμα και όρθά κι' έμεταχειρίστηκε άυστηρά μέτρα έναντίον των παιδάρων όπου τούς έφάνηκε να έχουν τόν δικαίωμα να σχηματίζουν δικαστήριο δικό τους και να οικειοποιούνται έκτελεστικήν έξουσία και να έρχονται κάθε φορά σαν άλλοι γιαντισάροι και σαν άλλοι Δονκιώτοι να μας έπιβάλλουν τή γνώμη τους και τή θέλησί τους σέ πράγματα όπου δεν είναι τής άρμοδιότητάς τους κι' όπου μήτε τά έννοούν.

Τήν άλλη φορά είχαν έβγει να υπερασπιστούν τόν κείμενο του Εύαγγελίου και να καταδιώκουν τούς φρονίμους και λογικούς ανθρώπους όπου ήθελαν με τή μετάφρασί του να κάμουν να τόν έννοήσουν καλήτερα οι άγράμματοι. Τό Εύαγγέλιον είναι μεταφρασμένο σέ όλας του κόσμου τας γλώσσας, ως και

σταίς πλέον φτωχαίς και καταφρονεμέναις. Για να είναι συνεπείς, έπρεπε να ύποστηρίζουν όπως σέ καμμιά γλώσσα δεν πρέπει να μεταφράζεται τό Εύαγγέλιο. Κι' αν τή μετάφρασι εκείνη δεν τήν εύρισκαν άρκετά καλή ή άρκετά πιστή, θά έμπορούσαν να τόν είπουν και θά έμπορούσαν να τήν προσβάλουν για τούτο, όχι όμως και να άπαιτήσουν να μή γένηται, κατά μοναδικήν έξαιρεσι, καμμιά μετάφρασι στή δική μας τή γλώσσα.

'Ο Χριστός είχε διδάξει για να τόν έννοήσουν και οι Εύαγγελιστάδες είχαν γράψει τά Εύαγγέλια για να τά έννοήσουν όσοι θά τά άκροάζονταν και τά έννοούσαν πολύ καλά οι άνθρωποι του καιρού τους, έπειδή ήταν γραμμένα στή γλώσσα τους, στή γλώσσα τής εποχής. Σήμερα όμως ο λαός μας δεν τά έννοει καλά, έννοει όμως τόν ένα τρίτο ή τόν μισό, και ήτουν ανάγκη να μεταφραστούν στή γλώσσά του για να τόν κάμωμε να τά έννοη καλά. Και ήτουν έγκλημα λοιπόν αυτό; Και ήτουν άντικείμενο άξιο για να προκαλέση τας ταρχαίς όπου έχουν γενέει;

Και αν τή διαγωγή των φοιτητών σέ κείνη τήν περίστασι τήν έχουν έγκρίνει ή Σύνοδο και ο Οικουμενικός Πατριάρχης, τούτο δε σημαίνει τίποτα και ή Σύνοδο και ο Πατριάρχης έπρεπε να έρθουν να μιλήσουν με έμάς, για να τούς άπολογηθούμε και με κάτι περισσότερο, και για να τούς πείσωμε όπως είχαν άδικο, αν άληθινά δεν είναι πεισμένοι για τούτο.

(Τήν Κυριακή τόν τέλος)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΝΕΜΕΝΟΣ

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στό γραφείο του «Νουμά» και στό κίσκι τής 'Ομονοίας, πουλιούνται τάκλουθα βιβλία, μια δραχμή τόν ένα —κ' άνάφρ. χρ. για τόν 'Εξωτερικό :

Του ΨΥΧΑΡΗ : «Τένειρο του Γιαννίρη» και τόν «Ταξιόμου». — Του ΠΑΛΛΗ : «'Η 'Ιλιάδα» τόμοι δυό (Α—Μ). — Του ΦΩΤΙΑΔΗ : «Τό γλωσσικό ζήτημα και ή εκπαιδευτική μας αναγέννησις». — Του ΦΙΛΗΝΤΑ : «Γραμματική τής Ρωμείκης γλώσσας» και «'Από τούς θρύλους των αίωνων» (ποιήματα).

Οι άγοραστές των έπαρχιών πληρώνουν 30 λεπτά ταχυδρομικά για κάθε βιβλίο.

Οι άγοραστές του έξωτερικού δεν πληρώνουν ταχυδρομικά.

'Από τήν «'Ιλιάδα» του Πάλλη μονάχα 50 αντίτυπα άπόμειναν.

'Ας πώ ένα λόγο για τόν έλλαγά μου, που τώρα πωτά ηρώ προβάλλω στον τύπο με τή δημοτική, έπειτα από κάμποσα έλληνικά πουύγραφα για έφημερίδες και βιβλία' θά γυρίσω και πάλε στην καθαρεύουσα, κ' έπειτα θά ξαναγράψω ακόμα ρωμείκα κατά τόν φύλλο και όπως τόν φέρνει ή περίστασι, για τή γνώμη μου είναι πως ο μοναχός τρόπος να λυθώ τόν ζήτημα είναι να άφήσουμε τόν καθένα να γράφη όπως του κάζεται κι' όπως μπορεί. 'Αργότερα τόν έθνος όλο τόν έθνος, σιγά σιγά δίχως ταραχές και σκοτωμούς, θά δει μοναχόν του τί ταιριάζει καλλίτερα με τές χρείες του και θά δώσει τήν Κορώνα στή βασίλισσα τής Καρδιάς του. 'Ισω τότες κ' έμεις οι φιλόλογοι θά πάρουμε τέλος τήν άπόφαση να γράφωμε συχνά και χαριτωμένα στην καθαυτού γλώσσα του Έενοφώντα και του Σιμωνίδη, καθώς πολλοί σοφοί στην Εύρώπη άραδιάζουν προλόγους και μελέτες με λεξικό και σύνταξη από τόν Κικέρωνα και τόν 'Οράτιο. Αυτά όμως θά είναι άρωματισμένα παξιμάδια για μας τής άριστοκρατίας που δε θά χάσουμε τά προνόμιά μας' μα ο λαός θά έχει τόν ψωμό τόν καθημερινόν από σιτάρι σπαρμένο σ' ένα χωράφι, δλάνοιχτο και λείψτερο που θά τόν δουλεύει με τά δικά του τά χέρια και που δεν είναι και δύσκολο μια μέρα μερικά παιδιά του διαλεχτά

να τόν στολίσουν με τίποτες άνεπάντυχα γεννήματα του νοῦ τους και τής φαντασίας τους.

Λόντρα Δεκέβρης του 1903.

13, Gascony Avenue, N. W.

ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΕΛΕΛΗΣ *

ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΝΙΕΤΕΡΙΧ

Τώρα που τόν πρόβλημα τής δημοτικής ως γλώσσας φιλολογικής στην 'Ελλάδα ξανακινήθηκε πάλε, πολλοί φιλόλογοι θέλουν Ίσω να μάθουν κάτι από τές πραχτικές προσπάθειες που κάνουν οι τωρινοί 'Ελληνες για να μά-

* 'Ο κ. Βελέλης είναι ο γνωστός Ραβίνος από τούς Κορπούς, πολύγλωσσος και βαθιά διαδασμένος στην 'Εβραϊκή ιστορία και γλώσσα. Είναι μερικά χρόνια, στην 'Εποχή του Τρικούπη, εΐτανε λόγος να διορισθώ καθηγητής τής 'Εβραϊκής στο Πανεπιστήμιο, αλλά ή θρησκεία έμπόδισε. 'Ετσι τόν άρισε τόν άνεξίθρησκόν μας κράτος και ζήτησε τύχη στα ξένα. 'Ο 'Νουμάς' θεωρεί τιμή τή συν-έργασία του.

θουν τή σημερινή γενιά τά κλασικά προγονικά τους έργα αλλάζοντας τήν παλιά και πολυτίμητη, κοκκαλιασμένη όμως, μορφή τής αρχαίας γλώσσας στή ζουμερή και τρυφερόπλαστη τής νέας. Πολλοί δικοί μας θά πάρουν τέτοιο πράγμα προσβολή και θά πούν τόν κόπο περιττό' έπειδή τ' άκούσαμε και τόν ξανακούσαμε δά πως οι σημερινοί 'Ελληνες τόν κάνουν φιλοτιμία να ξεγενίσουν τή γλώσσα τους σύμφωνα με τήν αρχαία, μάλιστα τώρα που ή μια τόσο κοντά ζύγωσε τήν άλλη. Τί ανάγκη να σκοτίζουν για να καταβάσουν τήν αρχαία ποίηση από τόν άφαστό της ύψος ως κάτω στο βούρκο μιας γλώσσας όλό-τελα άρρωστιάριχης; 'Ακόμα και σήμερα οι περισσότεροι 'Ελληνες βλέπουν τόν ζήτημα με κλασική προτίμησι και μαζί τους πολλοί φιλόλογοι μας που δε θέλουν ακόμα να ξεπερδέψουν με τά πλανήματα του κλασικού Ξαναγεννημού.

Πρέπει όμως να χαϊρόμαστε που στην 'Ελλάδα πρόβαλε μια μικρή συντροφιά ανθρώπων, που νοιώθουν τί θά πεί τέχνη, και πως αντίθετα με τούς πολλούς πολεμάει να ξεγενίσει τή σημερινή άκαλλιέργητη γλώσσα του λαού, και τή δοκιμάζει αν έχει δύναμη όχι να φυλάει δειλά και περίφοβα στην παλιά τους μορφή τόν αρχαϊόνου, παρ'ά με τόν μέσο του να πλάθει καινούργιες και ζωντανές κόνοντας άπόχτημα σημερνόν τήν κλερονομιά που μας άρησαν τά παλιά τά χρόνια. Φυσικά είναι άδύνατο